M Á S O K É R T E G Y Ü T T

Gemeinsam für andere 2006

50. évfolyam, 5. (798.) szám ISSN 1026-2156 Bécs, 2006. november 20.

Az Útmutató 2006. novemberi igéje:

„A trónuson ülő ezt mondta: Íme, újjáteremtek mindent.“ (Jel 21,5a)

A várakozás jelene

„Meg kell tanulnunk vágyakozni azután, ami a miénk.“ /Simone Weil/ Vágyakozni tudunk. Kívánságaink csokorba szedjük – ez nagyon könnyen megy –, és aztán fontossági-megvalósíthatósági sorrendbe állítva megpróbáljuk elérni őket, alkalmas időpontra és helyzetre várunk valóra váltásukhoz, esetleg a „mesebeli jó tündérre” bízzuk beteljesítésüket vagy épp az akadályok felemlegetésével keressük kibúvóink, magyarázzuk elérhetetlenségük. Vágyakozunk azután, ami nem a miénk. Ami hiányzik életünkből, de nagyon szeretnénk megkapni, mert úgy érezzük, teljesebb lesz tőle életünk. Vágyakozunk azután is, ami jelen volt már életünkben, esetleg akkor nem értékeltük, elmúltával érezzük, hogy milyen fontos is számunkra.

Vágyaink a múltba vagy a jövőbe hajtanak bennünket. A vágyak új vágyakat szülnek, a beteljesült vágyak megszelídülnek és a kívánságok-vágyak kötöttségében egyszer csak elér a felismerés és megfogalmazódik a küldetés: Valami mindig hiányzik életünkből! Valami, ami a hiányban is benne van, valami, amire boldogságában is vágyik az ember. Hiányban kell boldognak lenni. Beteljesítetlen és eléretlen vágyakkal együtt is lehet beteljesedő életet élni.

A vágyakozás várakozással jár. Nem szeretünk várakozni. Felesleges időtöltésnek tartjuk, amely a jövőbe helyez olyan helyzeteket és eseményeket, amelyeket a jelenben szeretnénk megkapni és átélni, most szeretnénk megharcolni velük, elfogadni vagy elutasítani őket. Ismerjük imádságaink: „Add, Uram, de rögtön!” Ismerjük agresszív hozzáállásunk, amely de sok mindent képes megtenni azért, hogy hamarabb hozzájussunk ahhoz, amit szeretnénk. Nem is tudunk várakozni. Állandóan a beteljesülés idejét sürgetjük, közben nem vesszük észre a várakozás idejének jelentőségét, értelmét, szépségét és lehetőségét.

A várakozás kétséget ébreszt szívünkben. Valóban eljön? Valóban beteljesedik? Ádventnek lesz-e karácsonya, vagy örök ádvent marad? A várakozás állapot, a jelen állapota. Nem lehet görcsös, mert így elveszti erejét és szépségét, nyitottságát és a beteljesedés lehetőségét. Nem lehet semmire sem váró, mert várakozás nélkül sivárrá, gépiessé és örömtelenné válik életünk. A várakozás éberséget és felismeréseket követel.

Az ádventi időben Krisztust várjuk. „Hogyan vágyhatok arra, ami az enyém? Miért várjak arra, aki már megérkezett?” – kérdeznénk, de a bennünk lévő hiányérzet válaszol e kérdésre. A 130. zsoltár imádságos szavai várakozni tanítanak arra, aki jelen van és érkezik:

“A mélységből kiáltok hozzád, URam! Uram, halld meg szavamat, füled legyen figyelmes könyörgő szavamra!
Ha a bűnöket számon tartod, URam, Uram, ki marad meg akkor? De nálad van a bocsánat, ezért félnek téged.
Várom az URat, várja a lelkem, és bízom ígéretében. Lelkem várja az Urat, jobban, mint az őrök a reggelt, mint az őrök a reggelt.
Bízzál az ÚRban, mert az ÚRnál van a kegyelem, és gazdag ő, meg tud váltani. Meg is váltja népét minden bűnéből.”

Várom az Urat! Az őrökkel együtt szemlélem a derengő ég alját, és tudom, hogy érkezik a hajnal. Nem siet, de nem is késik, pontosan akkor jön, amikor érkeznie kell. Mint az érkező Krisztus, akire ádventben is várunk, akinek hiányát érezzük, aki beteljesíti életünk. Az őrökkel együtt szemlélem a derengő ég alját, és érzem, hogy a hajnalra várni szép. Bár van, amikor hideg az éjszaka és süvít a szél, de a megérkezett Krisztus jelenléte gazdaggá teszi, szeretettel tölti be és reménységgel buzdítja várakozásunk jelenét.

Solymár Mónika

GYÜLEKEZETI ALKALMAK ÉS HÍREK

Istentiszteletek

- **Bécs, 1070 Lindengasse 44/a.**
  2006. december 03. **11.00 óra** Adventi istentisztelet
  2007. január 21. **17.30 óra** Ökumenikus istentisztelet
  2007. február 04. **11.00 óra** Istentisztelet

- **Graz, Heilandskirche gyülekezeti terem (8010 Graz, Kaiser Josef-Platz 9.)**
  2006. december 10. **16.00 óra** Adventi istentisztelet úrvacsoraosztással

Ádventi gyermekfoglalkozás

2006. december 04. 17.30 óra Lelkészi hivatal – 1060 Wien, Capistrangasse 2/15
Szeretettel várjuk a 6-11 év közötti gyermekeket, kérjük a szülőket, a lelkészi hivatal telefonszámán jelezzék a részvételi szándékot. Az ádventi várakozásnak és karácsony titkának játékos formában, magyar gyermek-énekekkel, versekkel és bibliai történetekkel szeretnénk a közelébe lenni.

A lelkészi hivatal telefonszáma (csak mobiltelefonon elérhető): ✆ +43/650 58 777 12
A lelkészi hivatal e-mail címe: 💻 evang-ungarisch@chello.at

Ökumenikus istentisztelet Bécsben

2007. január 21-én 17.30 órakor a Lindengassei evangélikus templomban (1060, Wien Lindengasse 44/a) tartjuk hagyományos ökumenikus imaheti istentiszteletünket. Az alkalom a bécsi római-katolikus, református és evangélikus gyülekezetek szervezésében zajlik, az istentisztelet házigazdája ebben az évben az evangélikus gyülekezet. Az igehirdetés szolgálatát dr. Korzenszky Richárd bencés szerzetes, a tihanyi apátság perjele végzi, a liturgiában a három felekezet lelkészei működnek közre. Mindenkit szeretettel várunk!

ÁDVENT AZ EVANGÉLIKUS KÖZPONTBAN

Szeretettel hívunk mindenkit

2006. december 12-én (kedden) 18.00 órakor

az Ausztriai Evangélikus Egyház központjába ádventi estünkre.

Az esten ádventi meditációval *Mag. Herwig Sturm* az ausztriai evangélikus püspök szolgál.
„Egyház a társadalomban” címmel
Prőhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője tart előadást.
Ezt követően ádventi muzsikát hallgathatunk.
Az alkalmat szeretetvendégség követi, ehhez szíves segítségüket kérjük és köszönjük.

Helyszín: Evangelisches Zentrum 1180 Wien, Severin-Schreiber Gasse 1+3.
Megközelíthető: A Schottentortól a 40 vagy 41 villamossal Gersthof megállóig, onnan 5 perc séta.

Bemutatjuk vendégünk, Prőhle Gergely országos felügyelőt

Prőhle Gergely hitüket és vallásukat tevőlegesen is megbecsülő evangélikus családból származik. Magyar-német szakon végez az ELTE Bölcsészettudományi Karán Budapesten, majd a Közgazdaságtudományi Egyetem nemzetközi kapcsolatok szakára jár. A kulturális élet és a nemzetközi kapcsolatok különböző területein tevékenykedik. 1998-2000 között a Kultuszminisztérium közigazgatási államtitkára, ezt követően Magyarország Németországi (2000-2002), majd Svájci (2003-2005) nagykövete. Jelenleg gazdasági területen dolgozik. Nős, négy kisgyermek édesapja.

Ebben az esztendőben választotta a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelővé, 2006. október 27-én volt beiktatása a Budapest Deák-téri evangélikus templomban. Az országos felügyelő a Magyarországi Evangélikus Egyház világi vezetője, tisztségében dr. Frenkl Róbert volt országos felügyelőt követi. Székfoglaló beszédéből idézünk:

„Az Egyház célja az Evangélium hirdetése. E cél érdekében hozott létre és tart fenn egy szervezetet, intézményeket, képez lelkészeket, alkalmaz munkatársakat. Minden szervezet működésének feltétele a rend. Nem arra a rendre gondolok, ami - olykor akár egzisztenciális retorziók kilátásba helyezésével - hamis tekintélytiszteletre kényszerített lelkészt és laikust. Ezeknek az időknek remélhetőleg egyszer s mindenkorra vége. Egyházunk egyik legnemesebb hagyománya a gyülekezetek önállósága, az egyháztagok gondolati szabadságának tiszteletben tartása. Arra a rendre gondolok tehát, amit a „szabadság szül”. Amelyben mindenki tudja, hogy hol a helye, mi a feladata. Mindenki, beleértve az országos felügyelőt is. (…)

Felfogásom szerint része az evangélikus gondolkodásnak az is, hogy hiszünk a szabad piaci verseny és a társadalmi igazságosság összeegyeztethetőségében, amit manapság szociális piacgazdaságnak szoktak nevezni. Szent kötelességünk az elesettek támogatása, de a köz és az egyház teherbírásának is záloga a gazdasági siker. A kettőt tehát nem lehet elválasztani egymástól. Ennek tudatosulásától a mai Magyarországon még messze vagyunk. A fentiek kapcsán mindazoknak, akik a túlzott egyházi befolyástól rettegnek, szívesen beszámolunk azoknak az országoknak az állapotáról, ahol az evangélikus egyház egészen a közelmúltig nem csak hagyományaival és informális befolyásával hatott, hanem államegyházi státuszából adódóan hivatalosan is eljárt a közügyek alakításában. Egy futó pillantás a skandináv országok gazdasági állapotára és korrupciós indexére mindenképpen javallt! Demagógia lenne persze azt állítani, hogy mindez kizárólag az evangélikus egyház befolyására lenne visszavezethető, de alapvető kultúr- és gazdaságtörténeti összefüggéseket kár lenne tagadni. Az ilyen példákkal ugyanakkor világossá szeretnénk és fogjuk is tenni, hogy egyházunk mit tekint jó kormányzásnak. (…)

A hazai mindennapokban és a közélet számos fórumán egyre inkább eluralkodó türelmetlenség, a hivatalos szervek körében is elharapódzó erőszak láttán ki tagadhatná, hogy a híveinek sokféleségét tudatosan értékként becsülő evangélikus egyház viselkedésmintáinak közvetítése hasznos lenne az egyház keretein túl is. Fontos, hogy a toleráns evangélikus hagyományt terjesszük kifelé és ne a türelmetlen acsarkodást engedjük beszüremleni egyházi mindennapjainkba. Az imént a skandináv példákat emlegettem, ez azonban ne tévesszen meg senkit. Még e teli templom látványa és a pillanat emelkedettsége sem feledteti velem a tényt: kis egyház vagyunk. A kis közösségek ereje a belső sokszínűségben, szerteágazó kapcsolatrendszerben, ugyanakkor az erős lelki összetartozásban rejlik. Olykor nehéz elfogadni a másik ember meggyőződését, szokásait, nehéz együtt élni a múlt átkos örökségével, az ebből eredő bizalmatlansággal, sértettséggel. A politikai meggyőződések különbözősége a demokrácia velejárója, mint ahogy a múlt feltárása is az. Egy ilyen viszonylag kis közösségben, mint a miénk, mindenkire szükség van, erényeivel és hibáival együtt, ami persze nem jelenthet kritikátlan elfogadást. Tudom, hogy kényes egyensúly ez, mely nagy hitet, önuralmat és sok energiát követel. (…)

Amikor végezetül köszönetet mondok felmenőimnek az évszázados evangélikus örökségért, feleségemnek és családjának az ökuméné mindennapos élményéért, gyerekeimnek az általuk és bennük megújuló hitemért, azt is remélem, hogy gyenge, de igyekvő léptekkel mi magyarországi evangélikusok elindulunk a lelki megújulás felé, melyet egy jól működő egyházszervezet segíthet. „A háznál nagyobb tisztessége van a ház építőjének” - szól az általam választott bibliai mottó. Mi, a ház lakói, a zsoltáros szavaival: fáradozunk, őrzünk, korán kelünk és későn fekszünk. Minden erőfeszítésünk ellenére, ha magunkban nem is, de a ház építőjében biztosak lehetünk.”

Gondolatok 1956-ról

Köszönöm Istennek, hogy részt vehettem nemzetem lélekben megrázó, de egyben felemelő 1956. évi eseményeiben. Nagyon nehéz méltó szavakkal kifejezni az elváró felszabadulásnak azt a mindent átható és átfogó érzését, mely ezekben a napokban elfogta az embereket. Az utcán csupa reményteli örömet sugárzó arcokkal találkoztam, a járdán sietők észrevették embertársaikat, mosollyal köszöntötték ismerőseiket, eltűntek a mogorva, elfásult tekintetek, mindenki valami meghatározhatatlanra várt, bízott a jobb jövő lehetőségében. Magamnak ez különlegesen szabad, független érzést jelentett, hiszen az utcákon járva nem kísért fegyveres szovjet katona, mérgesen morgó kutya, nem kellett ötösével összekapaszkodva menetelnem, saját kedvem szerint fordulhattam ahová akartam. Hiányoltam is ezt a megszokott formát, különösen a hidakon és gyakran körülnéztem, ugyan hol is vagyok, mert alig egy éve 1955. november 25-én tértem vissza a gulágból. Tudatalatti reflexeim még nem felejtették el az elmúlt tíz év kegyetlen és fájdalmas tapasztalatait.

Az igazi, valós történelemhez szorosan hozzá tartoznak az átélők élményei, észrevételei, meglátásai és megfigyelései, hogy a szakértők az eseményeket élethűen tudják leírni és ne csupán a levéltári adatokra hivatkozzanak. Nem vagyok a szép szavak embere, ezt a hozzáértőkre bízom, ezért csupán akkori élményeimből említek néhányat röviden.

1956 őszén megkezdtem orvosi tanulmányaimat Budapesten. Október közepén bizonytalan hírek terjedtek el a Petőfi körben folytatott vitákról, Rajk szerepéről, persze csak szájról szájra, mert akkoriban még hiányzott a szólásszabadság. Október 22-én, hétfőn a műegyetemi hallgatók küldöttsége közölte velünk, hogy 23-án a lengyel eseményeket támogató tüntetésre vonulnak ki a Bem szoborhoz. Mi lelkesen csatlakoztunk. Társaimnak megmagyaráztam, hogy én gulágos voltom miatt az ÁVÓ-nál priuszos vagyok, ezért nem szeretném részvételemmel a többieket gyanúba keverni, viszont a tüntetést pártolom, az utca szélén követem őket. A Margit hídon olyan tömeg özönlött Budára, hogy a járda már eltűnt, és én is a többiekkel együtt feszülten figyelve meneteltem. „Bem apó” kinyújtott karját még jól láttuk, de a lelkesítő beszédekből csak néhány foszlány ért a fülünkhöz. A zászlókat kilyukasztó késeket mi is megéljeneztük, gondoltuk vége a tüntetésnek. Tévedtünk.

Mivel szüleim lakása közelében voltunk, hazamentem és reményekkel telve lefeküdtem. Éjszaka lánctalpak jól ismert zajára ébredtem, rögtön kapcsoltam, ez nem jelent jót. Moszkva közbeszólt. Ismerve a Vörös Hadsereg szervezetét elhatároztam, hogy gyakorlati orosz tudásomat fölhasználva megpróbálom az elérhető szovjet kiskatonákat fölvilágosítani, hogy nem Berlin utcáin járnak, a Duna nem a Szuezi csatorna, mi nem németek, nem arabok vagyunk, ahogyan a politruk hirdette az eligazításon, hanem magyarok, békésen és szabadon szeretnénk élni, kérjük, ne lőjenek, menjenek haza. Hasonló szöveget mondtam el sikeresen egész nap a többfelé álló tankokra kapaszkodva. Másnap október 25-én az Astoria szálló előtti tankrészleg legénységével beszéltem, kiket a lakosok cigarettával, almával, teával kínáltak, míg a részleg vezetője rádión parancsot kapott és elindultak az Országház felé. Mi öten-hatan a tankokon maradtunk, velünk nem törődtek. A Kossuth téren már sokan voltak Nagy Imre beszédére várva leugráltunk a tankokról, melyek egyet kanyarodva az Országház déli sarkán álló tankegységhez csatlakoztak. Odamentem az ott izgatottan járkáló szovjet tisztekhez és megpróbáltam őket is meggyőzni. Nem sikerült, pisztolyát rázva ordított rám egy őrnagy, oszlassam fel a tömeget, különben tüzelnek. Tapasztalatból tudtam, hogy ez már komoly veszélyt jelent, megfordultam és hangosan kiabálva kértem, mindenki menjen el, mert lőnek. Magam gyorsan lementem az alsó rakpartra, itt biztonságban hallottam a sorozatokat. Majd az ottani mentőállomáson jelentkeztem segítségemet fölajánlva, onnan a Tétényi úti kórházba utasítottak, ahol a műtőben dolgoztam.

December közepén szüleim értesítettek, hogy két egyén keresett a házbizalminál. Tudtam, ez mit jelent s mivel keletet már megjártam inkább nyugatnak indultam. Bécsből családunk svájci barátai, akik egy segélyszállítmánnyal éppen ott voltak, egyenesen Bielbe hoztak.

Meg vagyok győződve, hogy nem saját ügyességem, tapasztalatom mentette meg életemet, hanem Isten akarata, kinek más szándéka volt és van velem. Az 1956-os események biztos tanúi az igazságnak, hogy a történelemben is a csalásra, hazugságra épült hatalmak nem maradandóak. A hamis ideológiára támaszkodó szovjet birodalom csatlósaival együtt összeomlott, ez vár szellemi utódaira is, semmilyen színű köpeny nem segít.

Dr. Irányi Béla, Svájc

1956 a magyar irodalomban

Nemzedékek nőttek fel Magyarországon úgy, hogy nem a valóságnak megfelelő információt kaptak az 1956-os forradalomról. A hatalom hazudott, az igazságot elhallgatták. Az iskolákban a történelem –és magyarórákon, s a tankönyvekben ötven éven át elferdített, hamis állításokkal találkoztak a diákok. A valóságot csak a Szabad Európa Rádióból, nyugati kiadványokból és hazai szamizdat nyomtatványokból (így terjedt Illyés: Egy mondat a zsarnokságról c. verse is) ismerhette meg az, aki erre fogékony volt. Fél évszázadig a terror, a politikai elnyomás és a megfélemlítés különböző fokozataival kellett együtt élni – vagy szembeszegülni. A hosszú hallgatást 1989-ben az igazság beismerése, megvallása követte. Békés úton győzött a demokráciáért küzdők népes tábora. A rendszerváltást követően sorra jelentek meg az addig indexen lévő irodalmi művek, így fokozatosan megismerkedhettünk a forradalmi időszak legjelentősebb alkotásaival.

A magyar irodalom kivételesen nagy ereje forradalmak idején még hatékonyabban megmutatkozott, jó példa erre az 1848/49-es szabadságharc. De nem volt ez másként az 1956-os forradalom idején sem. Sőt! Az 50-es évek elején hallgatásra ítélt írók-költők végre előjöhettek elefántcsonttornyaikból, és megjelentethették az addig tiltott listán lévő, fiókok mélyén lapuló műveiket. Közismert, hogy ebben a forradalmi időszakban Magyarországon verseskötetek ezrei keltek el napok alatt, az irodalmi folyóiratok és hetilapok pedig óriási példányszámban jelentek meg. Tetszett, kellett minden mű, mely végre igazat igazul mondott. Az, amit írtak, történelmi pillanat volt és marad.

1956. október 23-án az egyetemisták a Petőfi-szobornál, hatalmas tömeg előtt felolvasták a reformtörekvéseiket tartalmazó 16 pontot, aztán a Bem-szoborhoz mentek, majd a Kossuth térre. Sinkovits Imre színművész elszavalta a Nemzeti dalt, Bessenyei Ferenc a Szózatot. Kitört a forradalom.

„Felkelt a nép, hiába volt bitója.
Kegyetlen kínzás, börtön és halál.
Feltámadt ő, a holt – ki tíz év óta
sírjában feküdt – ma újra talpon áll.“

Jobbágy Károly költő szavai ezek, aki lelkesen üdvözli Felkelt a nép című versében a forradalom kitörését. Sinka István szintén ujjongva köszönti a magyar forradalmat, az ifjúságot, a magyar népet Üdv néked, ifjúság című költeményében:

„Üdv néked, Ifjúság! Üdvözlégy, magyar nép!
ki lángban és vérben születtél meg újra
három nagy éjszakán, vad ágyúdörgésben!“

A győztes forradalom napjaiban a magyar írókat akarta hallani az egész ország. Azokat, akik először szálltak szembe az önkénnyel, az embertelenséggel, a dogmatizmussal, s azokért a reformokért harcoltak, amelyekért a magyar ifjúság a forradalom kitörése óta. S a magyar írók odaálltak a mikrofon elé, s elmondták gondolataikat szabságharcunkról. Többek között ekkor hangzott el a harc tüzében született versek közül Benjámin László Elesettek, Tamási Lajos Piros a vér a pesti utcán, Eörsi István Hát ilyenek is tudunk lenni mi? című versei, Zelk Zoltán írása, Karinthy Ferenc gondolatai, de szólt olvasóihoz az Irodalmi Újság lapjain Déry Tibor, Szabó Lőrinc és Örkény István is.

A Rádió épületéért vívott küzdelemben ömlött először vér Pest utcaburkolatára. Tamási Lajos ezt így örökíti meg Piros a vér a pesti utcán című versében:

„Piros a vér a pesti utcán,
munkások, ifjak vére ez,
piros a vér a pesti utcán,
belügyminiszter, kit lövetsz?“

Tamási a megtorlót, az akkori belügyminisztert, Gerő Ernőt vádolja a felesleges véráldozatért. A költő ezt a költeményét maga mondta el 1956. október 29-én a Kossuth Rádióban, majd nyomtatott formában az Igazság című lap tette

közzé egy nappal később. A magyar irodalom egyik visszatérő, fájdalmas motívuma ez, lásd: „s lettél magzatod miatt magzatod hamvvedre“ (Kölcsey Ferenc); „testvért testvér, apát fiú elad…“(Tompa Mihály); „nem! nem az ellenség, önfia vágta sebét“ (Kisfaludy Károly)“. Száz év eltelte után is ugyanarra a bajra: a polgárháború veszélyeire mutat rá a költő, a nagy elődök méltó utódaként.

A szerző tolmácsolásában hangzott el a Kossuth Rádióban 1956. nov. 1-jén Jobbágy Károly A rádió mellett című verse, melyben aggódó figyelemmel kíséri az eseményeket, s figyelmeztet a közelgő veszélyre. Bibliai hasonlattal élve kimondja: „Dávid harcol Góliát ellen.“ S néhány sorral lejjebb, még mindig nem nevezve nevén a fenyegető veszélyt, így folytatja:

„…csak minket húz a sors karóba,
csak minket öl, száz év után is
ugyanaz, aki hajdan ölt.“

1956. november 4-én a szovjet haderő támadást indított Budapest ellen, elhangzik a rádióban Nagy Imre miniszterelnök utolsó szózata. Kezdetét veszi a véres megtorlás.

„Kőbálvánnyá válva
hallgatom a híreket,
új vérhullajtásra
nem biztatlak titeket,
magam se biztatom
senkivel, semmivel.

Csuromvér a Tejút,
a hold képe holtsápadt,
visszaút, se kiút
nincs ez árva hazának“

– írja Eörsi István Köbálvánnyá válva… című költeményében. Benjámin László is siratja a hazát, az elveszett szabadságot Elesettek című versében:

„Lánctalpakon, egyenruhában jön a HALÁL értetek…
…Mi lesz velünk? Már csak a sírban van a szabadulás?
Nincs felelet. Csak a vér van, csak a gyász.“

A Kádár-kormány felszámolta az ellenállást, börtönbe vetette és kivégeztette az ellenállókat. Az írók elhallgattak. Budapestre és az országra mély gyász borult. Márai Sándor New Yorkból, száműzetésének akkori színhelyéről küldte haza 1956 karácsonyára híres üzenetét:

“Mennyből az angyal menj sietve
Az üszkös, fagyos Budapestre,
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog karácsony,
Nincsen aranydió a fákon.“

Márai nyíltan megnevezi a magyar forradalom elnyomóit versében. S nemcsak ő, de a többi Nyugatra emigrált írótárs, mint pl. Faludy György, Kossányi József, Máté Imre, Ruttkay Arnold, Gömöri György, Tollas Tibor is szabadon alkothatott tovább, igaz, nem anyanyelvi környezetben. Műveik, főleg az 1956-ról szólók, Magyarországon csak 1989 után jelenhettek meg.

Történelmünknek fájdalmasan érzékeny pontja 1956. Jó volna, ha e korszak irodalma kapcsán minden magyar eljutna a semmi máshoz nem hasonlítható érzéshez, a lelket bizsergető, jogos nemzeti büszkeséghez – amely minden nemzetnek sajátja. A 20. század legfontosabb magyar forradalmi eseményével kapcsolatos irodalmi művekről nem elég csak tudni, ismerni is kell őket! Sőt, ha általuk természetessé válna a nacionalistamentes, egészséges magyar nemzeti öntudat, talán minden nemzettársunk felismerné az összetartozás határokon átívélő fontosságát.

Koleszárné Vendégh Ildikó

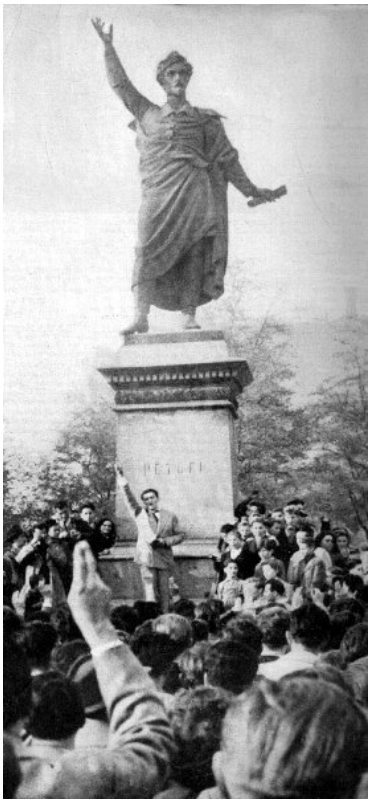

Luther Márton, a reformátor

A wittenbergi Luther-Központ vándorkiállítása Ausztriában

A *Luther Márton, a reformátor* című ismeretterjesztő vándorkiállítást a wittenbergi Luther-Központ állította össze, és indította világkörüli útjára 2003-ban, a kanadai Winnipegben. A kiállítás azóta megjárta Kanadát, az USA-t, Svédországot, Dániát, Lettországot, Lengyelországot, Szlovákiát. Legutóbb épp Magyarországon, a Budapesti Történeti Múzeumban volt látható. Innen érkezett Ausztriába, először Klagenfurtba, ezt követően Linzbe. 2006. december 1-18. között Bécsben látogatható, majd visszatér kiindulási helyére, a német Wittenbergbe.

A kiállítás 12 témakörön keresztül vezet végig bennünket a reformátor életének és munkásságának, a reformáció jelentősebb eseményeinek és tanításának fontosabb állomásain korabeli dokumentumok és képek másolatai segítségével. Megismerkedhetünk a 15-16. század világképével, felfedezéseivel valamint az akkori Wittenberg életével. Luthert születésének helyszínéről, Eislebenből kísérhetjük Wittenbergbe, ahol az egyetemen kezdetben morálfilozófiát és bibliaismeretet tanít. 95 tételét – amelyben a búcsú, azaz a pénzen megváltott isteni kegyelem ellen emeli fel szavát - 1517. október 31.-én hozza nyilvánosságra, azóta a protestáns egyházak ezen a napon ünneplik a reformációt. Napjainkban a wittenbergi Vártemplom oldalsó kapujába vésve olvashatók ezek a tézisek.

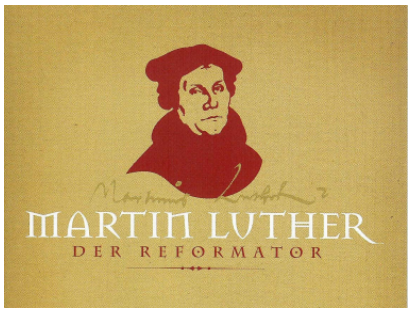

A kiállítás látogatható 2006. december 1–18. között hétfőtől péntekig 9-16 óráig az evangélikus gimnázium aulájában. (1110 Wien, Evangelisches Gymnasium, Erdbergstraße 222a, az U3 Simmeringi végállomásától 3 perc séta.)

Emlékezetünkbe idézhetjük Luther bibliafordító tevékenységét, amely – az Isten igéjének anyanyelven történő megszólaltatásának hallatlan jelentőségén túl - a német irodalmi nyelv megteremtésének alapjává vált. Betekintést kaphatunk a reformáció nevelésre-oktatásra, szociális reformokra gyakorolt hatásairól. A reformáció eseményei, tanítása és iratai mellett megismerkedhetünk Luther munkatársaival és barátaival éppúgy mint családi életével, mindennapjaival, halálának körülményeivel, végakaratával.

A kiállítás – átgondolt teológiai és pedagógiai koncepció alapján – a reformátor személyiségét, jelentőségét és korszakformáló tevékenységét tényszerűen igyekszik bemutatni. A Luther személyét már életében körülövező legendák nélkül is egy elhivatott, lendülettel, erővel, hatalmas munkabírással, életkedvvel és humorral megáldott embert ismerhetünk meg. A Luthert eretnekké nyilvánító pápai bulla nyilvános elégetése, valamint a wormsi birodalmi gyűlésen a felismert hitigazságok melletti kiállás is arról tanúskodik, hogy a lelkiismeret és gondolkodás szabadsága Luthernél egyedül Isten igéjéhez és Jézus Krisztushoz kötött.

A kor, amiben élünk, más mint a reformátoré, de a 21. század világában ugyanazokra a megtartó alapokra van szükségünk, amelyeket a reformátor életének példája is elénk állíthat: hithűség, Bibliaszeretet, a felismert értékekhez való ragaszkodás és elsősorban az élő Krisztussal való el nem múló közösség.

Solymár Mónika

Absender: P.b.b.
Ungarisch-Evangelische Gemeinde
AB in Österreich
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien
Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Medieninhaber und Herausgeber:Ungarisch-Evangelische Gemeinde A.B. in Österreich, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.
Lelkészi hivatal telefonszáma: +43/650/58 777 12, Home page: www.evang-ungarisch.at E-mail: evang-ungarisch@chello.at
Bankverbindung: Bank Austria Creditanstalt, A-1011 Wien, Schottengasse 6.
BLZ 11000. Konto Nr. 0029-04191/00. IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW
Redaktion: Géza Schubert, Solymár Mónika

Ádvent

Az Úr érkezése

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalon,
De háborus éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjuságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.
/Ady Endre/

Ádvent

Havat terel a szél az erdőn,
mint pehely-nyájat pásztora.
S néhány fenyő már érzi sejtőn,
miként lesz áldott-fényű fa,
és hallgatózik. Szűz utakra
feszül sok ága, tűhegye,
szelet fog, - készül, nő magasba,
az egyetlen szent éj fele. /Rainer Maria Rilke/

/Rembrandt: A tékozló fiú hazatérése – részlet/

Kedves Olvasó!

Hagyományainkhoz híven novemberben a mellékelt csekkel adományozásra hívjuk fel támogatóinkat. Kérjük, ezúttal is gondoljon arra, hogy működési költségeink jelentős részét az Önök adományi fedezik. Megköszönve eddigi hozzájárulását, kérjük, továbbra is segítse munkánkat.

Kovács József
gyülekezeti pénztáros

Andorka Rudolf
gyülekezeti felügyelő